

Venäjän kielen siirtokirjoituksen erot

Luettelo liittyy Kielitoimiston ohjepankin ohjeeseen Venäjänkieliset nimet, osoite <https://kielitoimistonohjepankki.fi/ohje/venajankieliset-nimet/>.

Uutistoimitukset välittävät venäläisiä nimiä muillakin kielillä kuin venäjäksi, eikä alkuperäistä venäläisin kirjaimin kirjoitettua nimeä ole aina tarjolla. Asiaa voi auttaa, jos tunnistaa välittävän kielen ja oman kielen kirjainnuksen erot. Seuraavaan taulukkoon on koottu suomen, ruotsin, englannin, ranskan ja venäjän sekä YK:n vuonna 1987 hyväksymän venäjän kielen kansainvälisen latinaistuksen (vastaa ISO:n kansainvälistä kaavaa lukuun ottamatta kirjaimia ш, ю ja я, joita ISO:n standardissa vastaavat š, ū ja â) kirjaimittaiset erot, joista esitetään muutamia esimerkkejä.

Seuraavat kirjaimet ovat näissä kaikissa latinaistuksissa samat: А а = A a; Б б = B b; В в = V v; Д д = D d; З з = Z z; К к = K k; Л л = L l; М м = M m; О о = O o; П п = P p; Р р = R r; Т т = T t; Ф ф = F f; Ы ы = Y y.

venäjä	suomen transkriptio	ruotsin transkriptio	kansainvälinen translitteraatio (YK 1987; GOST 1983 ¹)	englannin transkriptio BGN/PCGN ²	ranskan transkriptio
Г г Гагарин Багирев	G <i>Gagarin</i> <i>Bagirev</i>	G <i>Gagarin</i> <i>Bagirev</i>	G <i>Gagarin</i> <i>Bagirev</i>	G <i>Gagarin</i> <i>Bagirev</i>	G <i>Gagarine</i> GU e:n, и:n, ы:n ja э:n edellä <i>Baguirev</i>
Е е Тургенев Егор	E konsonantin jäljessä <i>Turgenev</i> JE sanan alussa ja vokaalin sekä ъ: ja ь:n jäljessä <i>Jegor</i>	IE kirjainyhdistelmien съ, ть ja зь jälkeen (Афанасьев - <i>Afanasiev</i>) E muiden konsonanttien jälkeen <i>Turgenev</i>	E <i>Turgenev</i> <i>Egor</i>	E <i>Turgenev</i> YE sanan alussa, vokaalin, й:n, ъ:n tai ь:n jälkeen <i>Yegor</i>	E <i>Tourguenev</i> IE sanan alussa ja ъ:n tai ь:n jälkeen <i>Iegor</i>

1 YK:n kansainvälinen latinaistus perustuu entisen Neuvostoliiton viralliseen kyrillisten kirjainten latinaistukseen GOST 16876-71.

2 BGN = U. S. Board on Geographical Names; PCGN = Permanent Committee on Geographical Names for British Official Use. Tavallisessa lehtitekstissä ъ ja ь jätetään kokonaan merkitsemättä, ё korvataan e:llä ja myös loppu-y voi jäädä pois.

venäjä	suomen transkriptio	ruotsin transkriptio	kansainvälinen translitteraatio (YK 1987; GOST 1983 ¹)	englannin transkriptio BGN/PCGN ²	ranskan transkriptio
Ельцин Караев	<i>Jeltsin</i> <i>Karajev</i>	JE muissa asemissa <i>Jegor, Jeltsin, Karajev</i>	<i>Eltsin</i> <i>Karaev</i>	<i>Yeltsin</i> <i>Karayev</i>	<i>Ieltsine</i> ÏE muun vokaalin kuin и:n tai й:n jälkeen <i>Karaïev</i>
Ё ё Москалёв Горбачёв	Ю <i>Moskaljov</i> О ч:n, ш:n ja щ:n jäljessä <i>Gorbatšov</i>	Ю kirjainten ja kirjainyhdistelmien с, сь, т, ть, з ja зь jälkeen (Аксёнов - <i>Aksionov</i>) О kirjainten ш, ж, ч ja щ jälkeen <i>Gorbatjov</i> Ю muissa asemissa <i>Moskaljov</i>	Ё <i>Moskalëv</i> <i>Gorbačëv</i>	Ë <i>Moskalëv</i> YË sanan alussa, vokaalin, й:n, ь:n tai ь:n jälkeen <i>Gorbatchëv</i>	Ю <i>Moskaliöv</i> E joissakin vakiintuneissa poikkeuksissa <i>Gorbatchev</i>
Ж ж Жёлтый	Ž <i>Žoltyi</i>	ZJ <i>Zjoltyj</i>	Ž <i>Želtyj</i>	ZH <i>Zheltyy</i>	J <i>Jeltyi</i>
И и Ильминский Ильин	I <i>Ilminski</i> И sanan sisällä ь:n jäljessä <i>Iljin</i>	I <i>Ilminskij</i> И (ь ennen и:tä > j) <i>Iljin</i>	I <i>Il'minskij</i> <i>Il'in</i>	I <i>Il'minskiy</i> <i>Il'in</i>	I <i>Ilminski</i> <i>Iline</i> Ï muun vokaalin kuin и:n jälkeen (Михаил - <i>Mikhail</i>)
Й й Толстой Майков Российский	I <i>Tolstoi</i> <i>Maikov</i>	J <i>Tolstoj</i> <i>Majkov</i> <i>Rossijskij</i>	J <i>Tolstoj</i> <i>Majkov</i> <i>Rossijskij</i>	Y <i>Tolstoy</i> <i>Maykov</i> <i>Rossiyskiy</i>	Ï <i>Tolstoï</i> <i>Maïkov</i>

venäjä	suomen transkriptio	ruotsin transkriptio	kansainvälinen translitteraatio (YK 1987; GOST 1983 ¹)	englannin transkriptio BGN/PCGN ²	ranskan transkriptio
Йодное Йошкар-Ола Кленский	J sanan sisällä и:n jäljessä ja sanan alussa <i>Rossijski Jodnoje Joškar-Ola;</i> ei merkitä nimen lopussa и:n jäljessä <i>Klenski</i>	<i>Jodnoje Josjkar-Ola</i> <i>Klenskij</i>	<i>Jodnoe Joškar-Ola</i> <i>Klenskij</i>	<i>Yodnoye Yoshkar-Ola</i> <i>Klenskiy</i>	I sanan alussa ja и:n jäljessä <i>Rossiiski Iodnoe Iochkar-Ola</i> ei merkitä nimen lopussa и:n jäljessä <i>Klenski</i>
Н н Ногин Оборни Папанин	N <i>Nogin</i> <i>Oborin Papanin</i>	N <i>Nogin</i> <i>Oborin Papani</i>	N <i>Nogin</i> <i>Oborin Papanin</i>	N <i>Nogin</i> <i>Oborin Papanin</i>	N (Николай - <i>Nikolai</i>) NE ин- ja ьн- loppuisissa sukunimissä <i>Noguine Oborine Papanine</i>
С с Денис Косиков	S <i>Denis Kosikov</i>	S <i>Denis Kosikov</i>	S <i>Denis Kosikov</i>	S <i>Denis Kosikov</i>	S <i>Denis Kosikov</i> vokaalien välillä SS <i>Kossikov</i>
У у Удугов Путин Руднев	U <i>Udugov Putin Rudnev</i>	U <i>Udugov Putin Rudnev</i>	U <i>Udugov Putin Rudnev</i>	U <i>Udugov Putin Rudnyev</i>	OU <i>Oudougov Poutine Roudnev</i>
Х х Харламов	H <i>Harlamov</i>	CH <i>Charlamov</i>	H <i>Harlamov</i>	KH <i>Kharlamov</i>	KH <i>Kharlamov</i>

venäjä	suomen transkriptio	ruotsin transkriptio	kansainvälinen translitteraatio (YK 1987; GOST 1983 ¹)	englannin transkriptio BGN/PCGN ²	ranskan transkriptio
Тихомиров	<i>Tihomirov</i>	<i>Tichomirov</i>	<i>Tihomirov</i>	<i>Tikhomirov</i>	<i>Tikhomirov</i>
Ц ц Цвегаев	TS <i>Tsvetajev</i>	TS <i>Tsvetajev</i>	C <i>Cvetaev</i>	TS <i>Tsvetayev</i>	TS <i>Tsvetaev</i>
Ч ч Чичагов Чехов	TŠ <i>Tšitšagov</i> <i>Tšehov</i>	TJ <i>Tjitjagov</i> <i>Tjehov</i>	Č <i>Čičagov</i> <i>Čehov</i>	CH <i>Chichagov</i> <i>Chekhov</i>	TCH <i>Tchitchagov</i> <i>Tchekhov</i>
Ш ш Шишов	Š <i>Šišov</i>	SJ <i>Sjisjov</i>	Š <i>Šišov</i>	SH <i>Shishov</i>	CH <i>Chichov</i>
Щ щ Щеглов	ŠTŠ <i>Šišeglov</i>	SJTJ <i>Sjtjeglov</i>	ŠČ <i>Ščeglov</i>	SHCH <i>Shcheglov</i>	CHTCH <i>Chtcheglov</i>
Ъ ъ Подъячев Разъездов	ei merkitä <i>Podjatšev</i> ; J E:n edellä <i>Razjezdov</i>	ei merkitä <i>Podjatjev</i> <i>Raziezdov</i> (E зь:n jälkeen > IE)	'' <i>Pod''jačev</i> <i>Raz''ezdov</i>	'' <i>Pod''yachev</i> <i>Raz''yezdov</i>	ei merkitä <i>Podiatchev</i> <i>Razezdov</i>
Ь ь Гоголь Горький Васильев	ei merkitä <i>Gogol</i> <i>Gorki</i> <i>Vasiljev</i>	J и:n edellä (Ильич - <i>Iljitj</i>) muissa asemissa ei merkitä <i>Gogol</i> <i>Gorkij</i> <i>Vasiljev</i>	' <i>Gogol'</i> <i>Gor'kij</i> <i>Vasil'ev</i>	' <i>Gogol'</i> <i>Gor'kiy</i> <i>Vasil'yev</i>	ei merkitä <i>Gogol</i> <i>Gorki</i> I silloin kun ь on e:n edellä <i>Vassiliev</i>
Э э Элистов	E <i>Elistov</i>	E <i>Elistov</i>	È <i>Èlistov</i>	E <i>Elistov</i>	E <i>Elistov</i>

venäjä	suomen transkriptio	ruotsin transkriptio	kansainvälinen translitteraatio (YK 1987; GOST 1983 ¹)	englannin transkriptio BGN/PCGN ²	ranskan transkriptio
Ю ю Горюнов	JU <i>Gorjunov</i>	IU kirjainten ja kirjainyhdistelmien с, съ, т, тъ, з, зь jälkeen (Сютин - <i>Siutin</i>) JU muissa asemissa <i>Gorjunov</i>	JU <i>Gorjunov</i>	YU <i>Goryunov</i>	IOU <i>Goriounov</i> OU и:n ja й:n jälkeen (Биюлин - <i>Biouline</i>) ÏOU muun vokaalin kuin и:n ja й:n jälkeen
Я Якимов	JA <i>Jakimov</i>	IA kirjainten ja kirjainyhdistelmien с, съ, т, тъ, з, зь jälkeen (Татьяна - <i>Tatiana</i>) JA muissa asemissa <i>Jakimov</i>	JA <i>Jakimov</i>	YA <i>Yakimov</i>	IA <i>Iakimov</i> A и:n ja й:n jälkeen (Майя - <i>Maïa</i>) ÏA muiden vokaalien kuin и:n ja й:n jälkeen
ИЯ Лидия Евгения	ИЯ <i>Lidija</i> <i>Jevgenija</i>	ИЯ <i>Lidija</i> <i>Jevgenija</i>	ИЯ <i>Lidija</i> <i>Evgenija</i>	IYA <i>Lidiya</i> <i>Yevgeniya</i>	IA <i>Lidia</i> <i>Evguenia</i>

Taulukko on julkaistu alun perin Sirkka Paikkalan kirjoittamassa Kielikellon (2/2003) artikkelissa *Venäjän kielen siirrekirjainnus*. Taulukkoa on päivitetty ja täydennetty ohjetta varten 2018.

Lähteet

Kyriillisten kirjainten translitterointi. Slaavilaiset kielet. Standardi SFS 4900. Suomen Standardisoimisliitto SFS 1998-08-17.

Neuvostoliittolaisten henkilönnimien opas. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 28. Toinen, laajennettu laitos. Vast. toimittaja Martti Kahla. Helsinki 1984.

Svenska skrivregler. Språkrådets skrifter 22, 4. painos. Toimittanut Ola Karlsson. Tukholma 2017.

Vene latinisatsioonide võrdlev tabel. http://www.eki.ee/knab/tab_rula.htm, 11.3.2013

Transcription du russe en français.Wikipedia. https://fr.wikipedia.org/wiki/Transcription_du_russe_en_fran%C3%A7ais, 20.6.2018

YK:n latinaistussuositukset: <http://eki.ee/wgrs>

List of country names. Submitted by the United Nations Group of Experts on Geographical Names. Eight United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names. Berlin, 27 August - 5 September 2002.